

THAI MIDDLE CLASS AND CIVIL SOCIETY

MAKAWAN SUWANNARUANG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF
PHILOSOPHY (POPULATION EDUCATION)
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2005**

**ISBN 974-04-6866-7
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

ชนชั้นกลางไทยและประชาสังคม (THAI MIDDLE CLASS AND CIVIL SOCIETY)

มัณฑนา สุวรรณเรือง 4238429 SHPE/D

ปร.ด (ประชากรศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เนาวรัตน์ พลายน้อย, กศ.ด, อภิญญา รัตนมงคลมาศ, ร.ด ,
ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, ปร.ด

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ประชาสังคมไทยและตะวันตก เพื่อศึกษาบทบาทชนชั้นกลางไทยและตะวันตกในขบวนการประชาสังคม เพื่อศึกษาปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวประชาสังคมอย่างกระตือรือร้นหรือแผ่วเบา และเพื่อหาเทคนิคหรือวิธีการเพื่อสนับสนุนการเคลื่อนไหวประชาสังคมอย่างกระตือรือร้น วิธีวิทยาในการศึกษาใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษายกเอกสารและกรณีศึกษาซึ่งคัดเลือกจากองค์กรประชาสังคม 3 กรณีศึกษาที่ถูกคัดเลือกเป็นตัวแทนชนชั้นกลางไทย

การศึกษาพบว่าประชาสังคมตะวันตกมีบทบาทนำในสังคมและชนชั้นกลางเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก ชนชั้นกลางเป็นชนชั้นที่มีความรับผิดชอบสูงต่อสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าจุดกำเนิดและพัฒนาการ, วัฒนธรรม, ระบบคิดและระบบสังคมมีผลต่อการแสดงบทบาทของชนชั้นกลางไทยในขบวนการประชาสังคมในทิศทางที่แตกต่างจากตะวันตก โดยเฉพาะลักษณะการก่อเกิดและพัฒนาการชนชั้นกลางไทยบางกลุ่มเกิดและเติบโตภายใต้การคุ้มครองจากภาครัฐซึ่งแตกต่างจากตะวันตกที่เติบโตจากการต่อสู้ดิ้นรนอย่างยาวนาน ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเคลื่อนไหวประชาสังคมอย่างกระตือรือร้นหรือแผ่วเบาคือชนชั้นกลางไทยนิยมสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะนับตั้งแต่ช่วงทศวรรษ2530เป็นต้นมา ชนชั้นกลางไทยถูกมีสิทธิเสรีภาพบ้าง คำนี้เรื่องความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการสร้างฐานะให้มั่นคงจนละทิ้งอุดมการณ์ ชนชั้นกลางไทยต่อสู้เพื่อการได้มาซึ่งประชาธิปไตย นิยมในความเป็นปัจเจกบุคคลและนิยมในอำนาจรัฐมากกว่าการรวมกลุ่มกันเอง ชนชั้นกลางไทยมีสำนึกสาธารณะที่ต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีสังคมประกิตที่ต่างกันเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง บทสรุปของการศึกษาชี้ว่าสำนึกสาธารณะเป็นปัจจัยสำคัญของการเคลื่อนไหวและสังคมประกิตของชนชั้นกลางมีผลต่อการก่อเกิดและพัฒนาการของสำนึกสาธารณะ

ข้อเสนอแนะ หากประสงค์ให้ชนชั้นกลางไทยมีการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องในขบวนการประชาสังคม ควรพิจารณาถึงระบบการเรียนรู้ตั้งแต่ต้น ควรพิจารณาถึงการศึกษากาผลเมืองเพราะเป็นการให้การศึกษาแก่พลเมืองมีข้อพึงสังเกตว่าระบบทุนนิยมมีผลให้การเคลื่อนไหวของชนชั้นกลางไทยแผ่วเบาและขาดต่อการแก้ไข ทั้งนี้เพราะเป็นกระแสหลักของระบบเศรษฐกิจโลกปัจจุบัน ปัจจัยอื่นๆที่ทำให้ชนชั้นกลางไทยเคลื่อนไหวแผ่วเบาอาจเนื่องมาจากทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสร้างความไม่เท่าเทียมก่อให้เกิดการกดขี่และความยากจนที่อาจนำมาซึ่งความไม่สงบของสังคม ชนชั้นกลางบางส่วนอาจหนุนเสริมคนยากจนที่เสียเปรียบที่ลุกขึ้นต่อสู้ ดังนั้นทุกฝ่ายควรรหาทางออกแห่งปัญหาเพื่อนำมาซึ่งสันติสุขของสังคม

THAI MIDDLE CLASS AND CIVIL SOCIETY**MAKAWAN SUWANNARUANG 4238429 SHPE/D****Ph.D. (POPULATION EDUCATION)****THESIS ADVISORS: NAWARAT PHLAINOI, Ed.D., ABHINYA
RATTANAMONGKOLMAS, Ph.D., CHAIYON PRADITSILAPA, Ph.D.****ABSTRACT**

The objectives of this thesis were to analyze the history of Thai and western civil society, to study the role of Thai and western middle class on civil society, to study the main factors which contribute Thai middle class to actively or inactively participate on civil society movement and to find procedures or techniques for supporting sustainable the middle class civil society movements. The research methodology is qualitative using documentary research and 3 case studies from selected civil society organizations.

The thesis found that western civil societies played a leading role in societies and middle classes were pivots of drive rather than inactive. The middle class strongly adopted social responsibility, and communities. Key factors which contributed to Thai middle class active or inactive participation in civil society movements were Thai middle class preoccupation with Individual right and liberty. Thai middle class had a different public consciousness because of a different socialization, reflecting the origin of each group; it was found that there was a difference in the formation of some groups. Some were formed and grown under the support of official sectors, and were different from the west, which grew from struggles and a prolonged history. The conclusion of the investigation points out that the public consciousness of the middle class is vital for movements, and the factor of socialization of the middle class affects the creation and development of public consciousness.

Recommendations, Had the Thai middle class been needed to continuously active roles in civil society, socialization would comparatively prioritize. It should be taken into consideration that civic education should have a remedial approach.. It was noted that capitalism affected the Thai middle class to lessen movements and is difficult to remedy because it is the current key global economic situation. Other conditions creating uneven movement are the economic and other social conditions, which discriminate, oppress, and poverty, which lead a unrest. The poor are likely to stage struggles at any time; then all persons become involved, particularly the public sectors and middle class-merchants. Intellectuals should seek solution to social problems at large to bring peace to societies.

KEY WORDS: THAI MIDDLE CLASS/ CIVIL SOCIETY

150 pp. ISBN 974-04-6866-7